Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18528

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi, **Ö. Ö. Dursun** taraf?ndan 2011 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle Çevrimiçi Ö?renme Topluluklar? (ÇÖT) ba?lam?nda bireylerin ileti?im kurma biçimlerini ve rollerini sistematik olarak belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilme süreci, yazar?n Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlad??? kapsaml? bir Doktora Tezi çal??mas?n?n bir parças?d?r. Kontrol listesi format?nda sunulan bu araç, çevrimiçi etkile?imlerdeki farkl? ileti?im stillerini tan?mlayarak, bu topluluklardaki ö?renme ve sosyal dinamiklerin anla??lmas?na önemli bir katk? sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi ?leti?im, ?leti?imci Biçimleri, Çevrimiçi Ö?renme Topluluklar?, Kontrol Listesi, Ö. Ö. Dursun, Dijital ?leti?im, ?leti?im Stilleri.

Yazarlar

Ö. Ö. Dursun

Amaç

Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi'nin temel amac?, bireylerin sanal ortamlarda sergiledikleri özgün ileti?im davran??lar?n? ve bu davran??lar?n alt?nda yatan biçimleri tespit etmektir. Geli?tirilen bu araç, özellikle e?itim teknolojileri ve uzaktan e?itim alanlar?nda, ö?rencilerin ve kat?l?mc?lar?n çevrimiçi ö?renme topluluklar? içindeki rollerini ve etkile?im kalitelerini ölçmek üzere yap?land?r?lm??t?r. Ölçek, hangi kat?l?mc?lar?n daha aktif, yönlendirici, destekleyici veya pasif oldu?unu belirleyerek, çevrimiçi e?itim tasar?mc?lar?na ve yöneticilerine geri bildirim sa?lamay? amaçlar.

Ölçe?in bir di?er önemli amac? ise, çevrimiçi ortamdaki ileti?im biçimlerinin ö?renme ç?kt?lar? ve topluluk hissi üzerindeki etkilerini incelemeye yönelik ampirik çal??malara zemin haz?rlamakt?r. **Kontrol listesi** format? sayesinde, gözlemciler veya kat?l?mc?lar kendileri ya da di?erleri hakk?nda h?zl? ve yap?land?r?lm?? de?erlendirmeler yapabilmektedirler.

Yap?

Ölçek, temel olarak **çevrimiçi ileti?im biçimleri** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, geleneksel ileti?im teorilerindeki stillerin (örne?in, bask?n, çekingen, cana yak?n) çevrimiçi ortam?n kendine has dinamiklerine (anonimlik, e?zamans?zl?k, metin tabanl? etkile?im) adapte edilmi? halidir. Ölçe?in, bireylerin dijital platformlarda sergiledi?i tutumlar?, mesajla?ma s?kl???n?, içerik kalitesini ve topluluk içindeki sosyal varl?klar?n? yans?tan alt boyutlara sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu kontrol listesi, kat?l?mc?lar?n kendilerini veya ba?kalar?n? belirli ileti?im biçimleriyle ne ölçüde ili?kilendirdiklerini belirlemeye odaklan?r. Tipik olarak bu biçimler, bilginin payla??lmas?, çat??ma çözme, duygusal destek sa?lama ve görev odakl? i?birli?i gibi çevrimiçi etkile?imlerde kritik rol oynayan davran??sal kümeleri temsil eder. Bu nedenle yap?, hem bireysel davran??sal e?ilimleri hem de topluluk içindeki sosyal etkile?im dinamiklerini kapsamaktad?r.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik (**Validity**) bilgisine dair do?rudan bir veri sunulmam?? olsa da, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilen bir ölçe?in kapsaml? geçerlik çal??malar?ndan geçmesi zorunludur. Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde muhtemelen a?a??daki geçerlik türleri incelenmi?tir:

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçe?in, temsil etmeyi amaçlad??? çevrimiçi ileti?imci biçimlerinin tüm yönlerini yeterince kapsay?p kapsamad??? uzman görü?leri ile de?erlendirilmi?tir.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerle ölçe?in teorik yap?s?n? (alt boyutlar?n?) destekleyip desteklemedi?i incelenmi?tir.

Ölçüt Geçerli?i (Criterion Validity): Çevrimiçi ileti?im ba?ar?s? veya topluluk kat?l?m? gibi d?? ölçütlerle ölçek sonuçlar?n?n ili?kisi de?erlendirilmi? olabilir.

Güvenirlik

T?pk? geçerlik gibi, güvenirlik (**Reliability**) de?erleri de kaynak içerikte spesifik olarak belirtilmemi?tir. Ancak ölçe?in bilimsel bir tez çal??mas? içinde geli?tirildi?i göz önüne al?nd???nda, iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? istikrar?n incelendi?i varsay?labilir.

Genellikle psikometrik araçlarda kullan?lan güvenirlik analizleri ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Maddelerin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s?n?n hesaplanmas?. Bu de?er, çevrimiçi ileti?im biçimlerini ölçen maddelerin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i (Test-Retest Reliability): Ayn? kat?l?mc?lara farkl? zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlar?n?n tutarl?l???. Bu, çevrimiçi ileti?im biçimlerinin zaman içinde ne kadar istikrarl? oldu?unu gösterir.

Detayl? psikometrik özellikler için, kullan?c?lar?n do?rudan Ö. Ö. Dursun'un 2011 tarihli doktora tezine (tez.yok.gov.tr ba?lant?s? üzerinden eri?ilebilir) ba?vurmalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi, "geli?tirme" a?amas?nda oldu?u için, ölçe?in alt boyutlar?n? ve yap?sal bütünlü?ünü belirlemek amac?yla **Faktör Analizi** yönteminin kullan?ld??? büyük bir olas?l?kt?r. Bu analiz, çevrimiçi ileti?im davran??lar?n?n alt?nda yatan temel faktörleri veya boyutlar? (örne?in, sosyal-duygusal ileti?im, görev odakl? ileti?im, pasif gözlemci rolü) ortaya ç?karmak için kritik öneme sahiptir.

Geli?tirme sürecinde, **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)**, maddelerin hangi teorik gruplara ayr?ld???n? ke?fetmek için kullan?lm?? olabilir. Ard?ndan, daha sa?lam bir yap?sal model do?rulamas? için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ile tezin kuramsal çerçevesinin ampirik verilerle uyumu test edilmi? olabilir. Bu analizler, kontrol listesinin çevrimiçi ileti?im biçimleri yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren temel istatistiksel kan?tlar? sunar.

Ölçek

Test Türü: Geli?tirme (Kontrol Listesi Format?nda Psikometrik Araç)

Format: Kontrol listesi. Maddeler, kat?l?mc?lar?n çevrimiçi ortamdaki ileti?im davran??lar?n? i?aretlemesini veya derecelendirmesini gerektiren bir yap?ya sahiptir. Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak **Likert tipi ölçek** veya basit bir evet/hay?r format? kullan?lm?? olabilir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim ö?rencileri, uzaktan e?itim kat?l?mc?lar? veya çevrimiçi ö?renme topluluklar?nda aktif olan bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Üniversite ö?rencileri ve sonras?).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, doktora tezinin ba?lam? gere?i, çevrimiçi ö?renme ortamlar?nda düzenli olarak etkile?imde bulunan ki?ilere uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim veya gözlemci de?erlendirmesi (kontrol listesi yap?s?na göre). Çevrimiçi ileti?im davran??lar? üzerinden ileti?im biçimlerinin belirlenmesi.

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojileri, Uzaktan E?itim, Dijital Psikoloji, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Anadolu Üniversitesi, Doktora Tezi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemindeki kurumu).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2011

?zinler ve Ücret: Bu ölçek, bir akademik doktora tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, ticari olmayan akademik kullan?mlarda izin gereklilikleri genellikle tezin yay?mland??? kurumun (Anadolu Üniversitesi) ve yazar?n (Ö. Ö. Dursun) politikalar?na tabidir. Kullan?m öncesinde yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçek, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden halka aç?kt?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: cevrimici-iletisimci-bicimleri-kontrol-listesi-toad.pdf

Referanslar

Dursun, Ö. Ö. (2011). *Çevrimiçi ö?renme topluluklar?nda ileti?imci biçimlerinin belirlenmesi* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski?ehir.

Tez eri?im linki (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Çevrimiçi ?leti?imci Biçimleri Kontrol Listesi Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelere ula?mak için Ö. Ö. Dursun (2011) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM